

FP9011

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/1522

av Nina Lundström (FP)

Integritet och rättigheter i den digitala världen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna integriteten och konsumentens rättigheter i den digitala världen.

Motivering

Det finns många fördelar med att slippa kontanthantering i samhället. Det är enklare att hantera inköp och betalningar digitalt, och risker förknippade med kontanthantering minskar. Samhället slipper hantera stora volymer sedlar och mynt. Många som handlar med kontokort, och dessutom använder kortet för inköp genom internet, funderar dock på hur kontokortsköp påverkar den personliga integriteten. Det finns flera exempel på när den personliga integriteten fått stå tillbaka. Under våren har fall i Danmark väckt debatt när bland annat uppgifter som rör kungahusets samt politikernas kontokortsbruk blivit föremål för debatt. Exempel finns även i Sverige. Information som endast betaltjänstföretagen har tillgång till, har fått en spridning som ur integritetssynpunkt är allvarlig.

Integritet handlar dock om mer än betalningsflöden. Många använder internet för att betala räkningar, beställa resor, betala kollektivtrafik och trängselavgifter, söka information, se på film, lyssna på musik och boka tider hos vårdinrättningar. Digitala tjänster skapar möjligheter för ökat eget ansvar för hälsa och livsstil. En del gillar möjligheterna i så hög utsträckning att frågan om att även kunna rösta genom internet blivit aktuell. Utvecklingspotentialen av digitala tjänster synes oändlig. Hotet mot en allt mer digital livsstil är frågan om hur integriteten ska kunna värnas. Vi lämnar spår efter oss och möjligheten att kartlägga enskilda personer växer i samma takt som tjänster utvecklas. Uppgifter lagras hos tjänsteföretag och säljs vidare. Enskilda

personers livsstil, familjeförhållanden, inköp, nätverk, geografisk position och mycket annat kan kartläggas. Möjligheten att ”äga” sin egen information begränsas i takt med att konsumenter, medborgare, tvingas uppge uppgifter för att kunna exempelvis söka information på internet eller för att köpa enkla produkter. Insamlingen av personlig information står inte i proposition till den inköpta produktens sammansättning och värde.

Den digitala utvecklingen erbjuder många möjligheter och knyter samman världen. Tillväxt och produktutveckling ger nya företag möjligheter att skapa och växa. Men detta förutsätter att villkoren för konsumenterna är rimliga. Tydliga villkor som inte formas så att människor som har utbildning, tid och tålamod måste utforska vad villkoren egentligen innebär.

Allt det goda med den digitala världen har en allvarlig baksida. Vi kan inte överblicka vad som händer med alla de uppgifter som finns om oss, livsmönster,andel, boende, konsumtion, resvanor och personliga relationer. Vi kan heller inte veta vem eller vilka som har tillgång till våra uppgifter.

Konsumentskyddet för digitala tjänster och produkter behöver uppenbarligen ses över och konsumentens särskilda utsatthet på nätet måste värderas högre.

Vi måste idag uppge många personliga uppgifter vid handel på nätet. Försäljning av uppgifterna till tredje part förekommer utan konsumentens medgivande. Möjligheten att radera och ta med sig sina personuppgifter från digitala tjänster som samlar information om användaren saknas.

Det är nödvändigt att se över konsumentskyddet vid köp på internet och vid användning av kontokort. Avtalen måste bli begripliga och översiktliga. Det är inte acceptabelt med mycket långa avtal som i praktiken är friskrivningar till företagets fördel.

Tydlighet kring hur personuppgifter används och säljs måste öka. Om uppgifter säljs vidare ska detta framgå tydligt på väl synlig plats. Konsumenten ska kunna vara anonym vid handlande och surfande på nätet. Det är orimligt att behöva lämna ifrån sig mängder av uppgifter bara för att köpa t.ex. en bok.

Konsumenterna ska ha rätt att radera och ta med sig sina personuppgifter. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Mycket kan åstadkommas på frivillig väg. Aktörerna på marknaden vinner på att värna konsumenternas förtroende. Men det räcker inte. Medborgarnas rättigheter i egenskap av konsumenter behöver skyddas även genom nationell lagstiftning och samverkan inom både EU och andra internationella fora. Det måste även i den digitala världen finnas möjligheter att värna den personliga integriteten. Lösningen är annars att

återgå till sedlar och mynt och betala sina inköp med kontanter. Det kan rimligen inte vara lösningen på hur personlig integritet ska värnas i en tid av möjligheter i en stor växande digital värld.

Nina Lundström (FP)